

مُصَوِّرُ فَحْرِ حِطَّ

سر مخوری: جلال ساهر

MOUHIT

مدیر: فائق صبری

اپونه شرائطی:

در سعادت ایچون ولایات ایچون ممالک اجنبیه ایچون
 سنه لکی ۱۰۸ غروش ۱۲۰ غروش ۲۶ فرانک
 التي آیلنی ۵۴ » ۶۵ » ۱۴ »

Illustration He' domadaire Paraissant chaque Jeudi

FotK Sabri

هر هفته پنجشنبه کونلری نشر اولور سیاسی، ادبی، علمی، فلسفی رسمی غزته در -

شماره ده جوانخت دواتلو تجارتلو نهاد اقدی حفر تلری
 S. A. I. Nihad Effendi

برگه قاب. ږدورق چوچنی حقنه يك ايد شنه مېن
 بوبابا ايله قز آره سنده ويريان او قرار هان هر كچه
 دوام ايديوردي صديقه خانم زوجه قارشې پرېور
 و غصه بك ايدي فطط چو چنك اولمبون سيگري ،
 طوطاراي ايجون كندينه برش سويله مكه جسارتي
 يوقدي حسن افندي ده قاربسك شو عجز ذليتي
 كوروب كوچوچك بروخودله بيسوك برايش
 چو پرره ك كنديني شو صورته اولسون مذهب
 ايتد انتقام الدين دوشونوب مسرور ومتسلي
 اولور وبيق آنتدن كولوردي .
 ۴ كانون اول ۳۱۴ سر اچخانه

محمد بها

سوك قادين

بونازك مائي صولرني ياروب . بياض گوبوكلر
 صاچارق كيدن ياطك كوكرته سنده انكاس شمس
 ايله باريلدايان بارمقلقدس دايانش بر كنچ . مېهوت
 دنلرليله . اويناشان قاچان دالمله ره باقوردي .
 قالين سيناره سندن جيقان دومانلر بر قاچ دقيقه
 گوزلرني بوغولادي . او شيعدي بوتون بوتون
 گوزلرني قبايق . . حياتي . حياتك الم بارچهلرني
 طاشيان صوك زمانلرله ياشادي واوله اوزون بر
 مدت صامت قالشدي . سعاد اير كيدلي . سامهه سني
 بارچهلان قالين دودوك متدبا حلقه بريوردي شمدی
 سعاد بومروقلرني صيقمش . بو بيكارچه ليرايه جيقمش
 كوزل ياطك كوشله باريلدايان بارمقلقلرني قارشې
 اك درين بر غبط ونقريله باغيرمشدي : اوو . .
 فقر . بدبخت فقيرلر .
 فقط زوالدليك نوحات سوزشي بر صبحه تحقير
 كې حيقيران كوزل ياطك آجي سسنه قارشمشدي .

آنته كه اكلا تيرسك قزم . ديشدي : شمدی پرده دن
 مختلف اشخاص كچوردي منور انزياد ، آلي قولاج .
 بهر وحيي سومشدي . قره كوزي شهيد مقامنده
 [بورسته كيرم ها] ده ييشي نه يك كولدې ده عجب
 كيره بيايرمي ديه بر آزد ، مرافه دوشهرك :

— بابا صاحب دن بورسته كيرسه قره كوزنه بيار . —
 ديشدي . نهايت طوزسز بكر ايشه مداخله ايله
 هپسني داغيدوب ايشك طاديني طوزيني قاچيرد قدن
 صكره [پايدوس] ده ييورديلر هر كس قالمغاغه
 باشلادي . منور اودقيقه اغلامق استدي باباي
 تارينك فرقنه وارد يندن :

— يارين اقشام ينه سني كيرمه مي قزم ؟

— اوح ... نم كوزل افندي باباچم هراقشام
 كترك قوزوم همي !

— يكي اما آنته كه نم كيده جكمي سويله مه
 يارين اقشام باباي قره كوزه كوتور ديرسك كليرز .
 — واه سويله م . باه سويله م

قارلرني باقديلر چقديلر : آه افندي باباچم
 سزي نه قدر سوه رم

ديسهرك معصوم چوچق باباسنك اباريني اويور .
 دي . مسرت طفلانه نه نهايت يوقدي كنديني عجب

فات حضرت پادشاهيك باش ماينچيني لطيفيك

ادای درونی ایه تحویل نظر ایتدی . صانکه ،
طیعت . . . هر شی سعاد ایله اکلنیوردی .
اوزاندن ماهون بر استمبوط کایبوردی . سعاد بوکا
باقی ایستدی . مقتدر اوله مدی . استمبوط کاش
ورینختمده اسکله سینه بنامشیدی . شیمدی کوزلری
قلمشیران سوسلی بر مانتوبه بکزه دین فراجه لی ،
باشقار بر قادیسک چیتدینتی کوردی . . . سعادک
چهره سنی نرمین بر آل ایله اوقشایان روزگار . . بو
وجود بلندک البسه سنک قوللاری . . قورده لالری . .
دانته لالری تتویچ ایدیور . . صانکه بیاض بر
کول دمتمک آره سنده کی اولان بو وقور و متعظم
چهره باغین بر شمیم ایله سلیمز بر صورتد سعادک
قلبه دین ایزلر ایله حک ایدیوردی .

اووبوک قادین . . ساده البسه لی ، سوسلی شایقلی
کوزل بر انکیز قادیسک آلی طوتوق چقدی . .
آرقق سعاد برشی کورده میوردی . . نه اورادن
چیشان آدملری نده بر چوق کوزل قافقاس
قیزلری .

وجودی مهم بر عرشه هراس آلودایله صاصیلد ،
دماغده یاکنز او یاغچه قو مرال صاچل چهره باشاوردی . .

بر کون سعاد ، استانبولک کران کلن هوا سندن
چیتقم . . آسوده دقیقه لر کچیرمک ایچین چلدیریوردی
اوقدر مدھش بر نجات آتی ازیورد که ، نه باه چنده
متحیر قالمشدی . . . هر شبیدن نفرت ایدیوردی .
وسله جوی نزاع اعصابی کریمش ، پک فاب بر بحر انک
تحت تأثیرنده بولشمشدی . .

شرکک بطلی بر واپوری اونی قاکلیجه چیقار .
مشدی . یواش یواش بیلمه دیکی سو قافلردن کیدیور .
دی . قرانلی و دار پولار اونی بوتون بوتون آمیز
ایدیوردی . صوکره بردنبره مانی بر قورده لاکلی
اوزانان بوغازی کوردی . . . کسکین بر روزگار
شیمدی اونی اوقشامشدی . چوققیه دوغری
یوردی ، اوراده تخمه بر صرمنک اوزینه اوطو .
رهق ، نرمین وار شوش بر آل کی کندستی
اوقشایان روزگارک خفیف تموجلری ایچنده دوشو .
نیور و بارمقلقلرک آرسیندن ، مسعود و کنیش بر
کوکس کی کوزوکی بووک بر غیمه نک یشللاکلرینه
ایری چیچکلرینه ، سوبی کوللرینه ، خوللاکلرینه
مانوالبالرینه باقیوردی . سعاد یازی دیدی ، بوراده
اوطورائلر نه قدر مسعود . . عجبا موعود چنکده
بوکله کوزدلی اوله جق ؟ . .

و صوکره هر شبیدن جدا اولمقدن متولد بر

ایده مهرك پنجره سندن ابری ، شیل باقر اقلر آلتده
کوزوکن بوغازک مائی صولرینه قارشى آکسمبی ..
آک حسی باشلریله اغلامشدى . . سعاد ، درین بر
وجد ایله آغلارکن قاپوسی ووردلی . اوزون فیلی
بر حرم آغاسی کادی . زوالی بر چوق اسیر آرد
سندہ بک چوق بویله باشلی لوحلر کورمکدن آرتق

قلمی قاتیلاشمش .. رقت طمارلری یختیلاشمش
اولان آغا ، لاقید سسیله دیدی که : آقدمز آرابه
ایله جیقه چقلر ، سزده کیده چکسکز .. حاضر لایکیز ..

دیمک او ، بوقدر سفیلاشمش .. عشق ایچون
یالکیز کورمکله قساعت ایتک ایچین هر شی ..

هر محترم حسباتی ترک ایدره کلدیکی بو برده کندیسینی
بو قدر عادیاشمش کوردیکندن ، قلبنه ، عشقه لغت
ایتدی . پکی .. دیدی ، شیمدی حاضر لایم .

عرب تیپزله نه رک .. شابوق .. شابوق .. ترانه لریله
عین لاقیدی ایله قاپودن چیقیدی . سعاد ،

پانلولونک اوزرینسه کته لرلی کیمش .. اوزون
فسیله ، سیاه ژاکتیه او قدیر کوزلر لشمشده که ،

کولدی .. فنیر بر قبزی چیلدیرته جق .. سعاد تار
صاحاجق بر حجه ازدواج تشکیل ایده جکدی ،

اونک آرابه سنک آرقه سندن ، آرابدن قاووجوق
تکرلکی آرابه ره ، اوتوقانلره طاشاجق اولان

تیسملره ، التفانلره شاهد اولمق ..
نه پاییم ، دیوردی . هر فجعه سیله ، هر کدریله

هر کوچوکلکیه بن بو جسانه قائم ، چونکه اونی
کورمز ایسهم ، یاشابهیم جف .. شیمدی قیرباجی

آلغه ، ومهبا بولنان حیوانه بینمک اوزره اغشیدی ،
آرابه چوقلنک صاری نوزلرلی قالدیره رق کیدرکن

سعاد کوزلرینک اوکندن قاجان معشوقه خیالک
آرقه سندن قوشیور .. قوشیوردی .

او ، بویوک قاذین بوغاز جاشندن بیقمه شدی .
کیدورلردی . کم بیلیر ، یا مصره .. یاخود .

سعاد ، اوینه کلدیکی زمان دماغی آشلر ایچنده
یانوردی . بر مدفن کی صامت اوداسنده کنابلرینک
کاغذرلینک آراسنده ، ارقاداشلرینک مونس چهره لری
قارشیسندہ آلم بر خنده کدر بولوردی : سعاد ،
اوکا عاشق اولدی .. دیور و وجدانی آلتامنه
چالیشوردی .

عمق روحندن باغیران بر فریاد عکس لرلی آدویماق
ایچین پتاغنه یادی ، ینه کوزلری اوکندہ ، او چیلغین
روزکارک شوخ جلوه لری ایله اویناشان بیاض دانته لار ..

تولار .. قورده لار ایچنده محشم و وقور چهره
بلند کپور .. واونی مینی مینی آیاقلری آلتسده
قالمش حقیر بر بچاوارکی تیکسینه رک رد ایدیوردی .

اووف ، بو کاوس .. بو ظالم خیال زوالی دلقانلی
اوقدر زهریله مشدی که ، آک کندیسینی آلتامق ایچین
تأمینانده ، دها متائی .. دها نیکیبن بر اثر کسلان

واردی .
آوت ، سعاد ، اوماهون استمبوطی ، او ثروت
واحتشام ایچنده وقور تبسملریله سفالته کولن بو ،

قادینه عاشق اولمشدی .
* *

بر دوستنک دلالت شفیقانه سیله سعاد ، اورایه
عادی بر او اوشاق کی کیردی . نقل ابتدیی کون

بر رهبر سعادت و ترقی اونی اوزره آله ویرمش
اولدقاری بارلاق یالیزی شهادتنامه یی کوزلرینی بوروین

دموع تأثره رغماً دوداقلرنده زهرین بر خنسدہ
اولدینی حالده بیرتمش و کندیسینه تخصیص ایدیلن

اوقاجق بر اودانک توزلی تحت لری اوزرینه آتمشدی ،
صوکره سنه لرجه بر سهی مطرد ایله قزانیان بو

علی الاعلی وثیقه ترقی .. بیر تیلشم ، بورشمش ،
پرلرده خفیف بر روزکار ایله یارالانش بر وجود

لنگلنمش بر ناموس کی قیور انبرکن آرتق بو فجیع
منظره نک قلبنده تحصیل ایدن عکوس شناعته تحمل

..
* *

نیسه . . متونہ، ازیلہ بر برکہ اورادہ فقرک نمناک
کوزلری، یقینانہ باقیشاری کیدہ بلر، احتشام و ثروتی
قارشیندہ کوزلری قماشیر . اورادہ لاقیددی ایلہ
آتسیلان یوز لیرالق بر قوستوم، خدمتچیہ ہدیہ
ایدیلہ بیلر، باقنوط دہستہ لیلہ قومار اونانیہ، غار-
سولنرہ و پریلہن پارہ لک اوستی آلتاز، ایشہ ایلہ
پرہ کیدہ چکاردی .

او بویوک قادینک کندینسہ مخصوص بیاض بویالی
یاطی بکقوزک اوکندہ دورغون صولری ازرینہ
ارتساملر، انکاسلر ایدرک دوریوردی . او قدر
سوسلی، تک باجاسلہ . . اوزون دیرکریلہ او قدر
سویملی ایدی کہ، بر اوونجاغہ بکزدہ یوردی .
تذارکات باشلامشدی . آراہلر ایلہ البسہ قو-

طولری کینمشدی . زواللی سعادتدہ بر باوولی او
عظیم کتلہلر ایچندہ اوقاق بر لکہ کی بولنیوردی
سماد، ظریف البسلری . . شیق فوینلری . .
کرملکری آرہ سندنہ شفقسنز، حامیسز، اوقدر
اوکوز، اوقدر بیکانہ ایدی کہ، آخ یاربم، دیوردی .
شو کوزدل قادین ہم اولسہیدی ار زمان تکمیل
نروتلری ظریف البسلر، ہر دلو آثار احتشامی
ایستہ مزدم . . بر مغارہ دہ، بر مغارہ دہ بر قووقدہ
احتمال آج . . احتمال دیلہ نرک یاشاردم . فقط او بندن
اسکراہلہ چکبہ نرک نلرلرہ مقابل، اولندہ قادینہ
او بوشدیریحی کوزلری قارشیندہ بولنہرق، دیہ نرک
چیرینہرق چیرہ حکم او حیسات سفالتدہ نایب بر
مسرت حس ایدرک مسعود اولوردم .

یاط، یواش یواش ایلرولہ یوردی . او بویوک
قادین کندینسی سلامایانلرہ قارشلی لاطاً بیاض کتان
مندیلای بر قاج دفہ، ساللاد . وکوکرتہ اوزرنده
بامبودن یاپیمش بر قونوبہ کندینسی آندی :
میس مود . . دیوردی . . بیلسہ کز بن بوسفری
نہ قدر سودرم . . .

اوتدہ سعاد . او بویوک قادینک، کوچوک آغزندن
چیقسان بوسوک سوسوزی نہ قدر لذتہ ایشتمشدی . .
سودرم ! . .

او، تیرہ مشد . . نہ اولوردی . . دیوردی
سندہ اجسادینک مملکتسدہ دوغان برقلہ اویاترا
اولہیدلکہ . . ہی برشب ذوق ایلہ یاشادقن سوکرا
زہرلہ سہیدک . . اووخ، اینانکہ بندہ سنی سودر،
اوزہری آلارکن ایچرہ اولورکن بیلہ . . سسنگلہ
اولہیکدن دولای مسعود، کولہرک اولوردم .

یاط، یواش یواش مرمرہ نلک فیسیج ساحہ سہ
جیقیوردی . سعاد کوکرتہ پارمقنرلہ دایاش سبغارہ
سنگ درمانلری آرہ سندنہ مالک اولہیمہ جنی یوقادینک
عش نیلہ نیورازور و نقر و سفالتہ لغت ایدروردی

واپور، آرہ سندنہ نورانی براز برافرق کید .
یوردی . افشام اولمشدی . . سعاد، غروبک
احتشامی، ابری قیرمنی چہرہ سنی کورمہ یوردی .
اوکنندہ بویکچہ اوقدر غریب حسلر بیلیردی کہ،
برجانبہ بیلہ قابلیت کوریوردی . آی صانکہ نوالر
ایچندہ کی دوغدی . . شمدی ہرطرف خفیف
برسرینلک ایچند، مائی ضیالہ بوغولمشدی .

ہرکس او یومشدی . واپوردہ نوبت بکیمین
کیچی ایہ قبودان دن معادہ رکس چکلمشدی . سعاد،
قمارہ سندنہ دورامدی . جیقیوردی . ہاشی آجیق
سیاض پانطولون وفایلہ سہیابہ چپلاق کی ایدی .
کوکرتہ، جیقیدی . کوکرتہ دوکھلری بارچہ لادی .
ہوا . ہوا . دیہ باغیر بردی شمدی بوغوجی برسکون
ایچندہ ہر بر ایہنش ای .

چیچہ قدر کیندی . اورادہ بامبو قولوغک اوستندہ
برخیال کوریوردم غان ایتدی . برغلط رؤیت تاقی
ایدرک اویوک قادینک سندالہ سہ اونک بولندینہ
زمانلرینک ماعلوینی درکک و لاماق ایچین قنرب ایتدی .
اوت . باکلش دکلدی . اویوک قادین اورایہ یاسلا .

او کز زلفی آبدی، غریب و متجرب بر نظر ایل
فداکار اوشاغه باقی ردی سعاد آملایان سسیله
یالار ردی: بنی عفو ایدیکز برنس قصورلرم
اوقدر بیر لکه

— نه باند. بولندیفکنز اینجونی. بونی عفو
ایده بیلرم کیدیکز و پردها: یله حرکتده برلنه سگن
بو بر بارجه تهدیدکارانه سویله نان سعاد ایرکیادی
ابدیا بو چهره نی. بوموشه قه حیاتی قاجیر مق احتمالی
واردی

— خایر، برنس. قباحلرم باند. بو کیچه

تزد کزده بولمق قصه ری هیچ قالیر. دوعربلیدی
ودها جراتکار بر طور ایل: بیلیرم سگن برنس
بیم حیاتم صرف براوشاق بر آراهه نک آرقه سنده
کیدن عادی براوشاق اولمق اوزره قازانیلمه مشدر
او، دوام یدیه بر حیاتی، تحصافی، عشقی فقری
آکلاتیور. آکلاتیور بر ربایک عمق روحه
ایشایه ن مزامیر بر تأثیری کی رقیق، تیره، مکسزین
آکلاتیور دی...

برنس. دیدی سزی کرمک وسزک تنفس
ایتدیککز. هرا ایله زهیرله نک اینجین اوشاغکز
اولدم. وجودم احوالم احتمال که سفیله شمش. عادی
اولمش در. لکن قابم آخ اینتیکز اوپک بیوک
قلمشدر. اوسزدن بیوک اوهشنی دن بیوکدر. اوقدر
صاف و پانددر که، سزی سودیکم اینجین بیله اوراده
برندات حسن ایتمه بورم. سکوت ایتدی و صکر،
ایاقته قهانه رق سزی سویورم. رحله. آماله
حامله. اووف هر شیشه سزی. ویورم.
سزسز اوله جکم نه ایایام کندیه حاکم اوله مدم که
قلبم مقاوم تریه ابرامریه رغماً سزی سومکد،
اصرار ایتدی بنی عفو ایدیکز. مرحت ایدیکز.

برنس، قرک. منی اولکونلکی اینجند. برشر
حقیق و فجع برشر اوقور کی سویله نان سعاد
سولرزی نه بایته قدر بر سکوت و کلانه ایله دینلیدی.
ایانه قافندی و پامغانی قلبه برق؛ اگر شمدیه قدر

مریبه ایله چوق:

چوق — مادموازل حرم اغالینک بزدن نه فرق وار؟
میس؟؟؟ «ایچندن» بنده چوق دوشوندم اما...

منش بومو شاق دانته للی. قورده لالی یاسد قارله
باشی قویهرق کوزلری قیامشیدی. سعاد، اکا بر
سومنا بول چیلغیلنیله صوقولدی. او، اریوپور.
وسعادک تقری دویمه وردی.

قرک اولکون ضالری، اینجته، دن او کوزل چهره نی
داغینیق، قورمال صاچلری اوقشا پوردی. میکانل
آترلونک الک نفیس والک نادیده هیاکل دلپذیردن
دها نفیس دها محتمم اولان ذی حیات لوحه نک،
سودیکی قادیق خواب آلود حالیک عمق روحندن
فران ایتدیردیکی بکای تالم اشتیاق ایله دیزلری اوزرینه
اوطوره رق آتلا یوردی. باشی کوزلری قارشیسنده
برتول، بربولوط اینجند، کی دوران او بری محاسنک
ایچنده و رقیق کوزلایکنه حیران برستشکار باقوردی.
سعاد، نه ندر غریب تفکرات آره نده مضطر قالمشیدی
شمدی ارعاجز وجودی حشین برید تمکلهک آسین
وانی مؤبد ایدتحکمه قالمق اینجین، شو کوزل
دکترلر برلدیانی عمق محب، له آتسین و صکره کدیسی ده
شکاری مغلوب آیش وحشی رجوان کی کولسین
... او، ج. یوقدر خسودکام اولمه منی ابدی.
کوزلریک او کندی کی کوزل دالغلهل آره سنده چیر
یغمه سنی تخیل ایتدی. هیچتره، هیچتره غلامغه
باشلادی.

انوار ذکا و عرفان — غایب مدنیت، اتحاد و صلاح عمومی —
(۱۰۰ بیک) سنه صورکاری ترقیات علمیه و امتراعات
مدنیه — اتحاد کائنات.

کتاب کائناتک الواح بدایع بیانته بر عطف نظر
ایدیلر .. مناظر بلاغت انتمسای طبیعت حده تدقیق
و مقایسه دن کچر یلیرسه : ظاهر ی، باطنی ایکی اثر
پیشگاه مفکرده ده تجلیساز ارلور. بو ایکی اثر اساساً
بر .. بو ایکی شی که یکدیگر بیک صفحات تجلیاتی ..
ینه بو اثر، بو ایکی شی که بری برینه ظاهر آخالفدر.
أودت بو ایکی اثر در که بری :
ظاهر آ ظان اولونور که عالم طبیعت ثابت، ساکن ..
ناصیل قورولش ایسه اوله جه دایم.

دیگری بالعکس

اجزای کائنات هر آن متحول، متحرک .. که
بو حقیقت در. بر حقیقت در که : طبیعتده هر شی متبدل
هر شی تجدد، استحالیه انقلاب و تکمله دوغرو بر میل
و استعداد کوستر. ذاتاً حوادث طبیعه ده بوندن
عبارت در. اونک ایچین استخاله و تکامل عالم جما.
دات و عالم عضوایته متجلی در. بو بر قانون لایتنیر
طبیعی در. بونک حکمتدن قوروتولان ذرات طبیعه
موجود دکل در. قوانین طبیعه نیک فہمی هب قانون
تکاملده خلاصه اولنور. قانون تکاملدر که ساسه

بکا جبرأتکیز، فداکار لکیز بونک ایچین اولدیغی
بیلسه ایدم، سزی جو قودن یانمدن قو واردم .
فقط بوقدر جبرأتکار بر آدمی ده بوندن صکره
یائمه بولندیرمق ایستهرم مسبوق خدمت لکیزک
مکافاتده، یارین عالییه سویلهرم، سزی شکایت
ایستدیکیز قودن قورنارده حق بردرجه ده ایفا ایله
مقابلہ ایتش بولنورم. شمدی کیدیکیز یارین
اوله حق وداعکیزه قارشی اوفاقی بر بون نوی دیمه
مساده ایدیکیز. «سعاد کیمه یوردی، امکیده مه یوردی
بینته چارپان بو آچی سوزلرک، دماغی تخریب ایدن
کاهلرک آغرائی آلتد. بونلش، ازیلمش. صوک
صافلادیغی بیوک قالی ده بویله رد ایدلش، قیرلش
و چکینه نمشدی .

سعاد بور دی .. فقط عکس جبهه قیچ بار مغاضه
دوغرو صالحانه برق یوردی .. بردها . صوک بر نظر
وداع ایله اوکندیرسی قووان . بو کوزل قادیست
کو تو فلبه نفوذ ایدجک بر نظر ایله باقد ..
و صکره، هیچ ..

بر جسم قیلاک صوبه سقوطندن متحصل صدا ایله
او کوزل یاطک ما که سندن کلن صدا آراسنده بوغولمشد .
ضیاء الدین بدیع

قانون تکامل

غایب حیات و مدنیت
تسلل اجزای طبیعت و اتحاد
عمومی کائنات

اساتیراده ایلاک آت یاریشلی

الواح کائنات. مناظر طاریت — قانون
تکامل، استخاله و تسلل — زمان و
انقلابات ارض — عضویات نباتیه و حیوانیه —
طبقات ارضیه و انواع عضویاتی — استخاله
و تکامل عضویات و حیات — لامارکیزم،
داروینیزم — فیلوژنی و پانتکامل انسان
و عضویات — اونتوژنی و پانتکون و
تکامل اعضای عضویات — تحصیل علم و معرفت